

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Preiļu rajona TDP sesijā

1993. gada 17. martā notika Preiļu rajona Tautas deputātu padomes kārtējā sesija, kurā galvenais jautājums bija rajona šī gada budžeta koncepcijas apstiprināšana.

Noklausījušies rajona TDP valdes finansu nodaļas vadītājas V. Līmanes informāciju par 1992. gada II pusgada budžeta izpildes rezultātiem un 1993. gada budžeta veidošanas pamatvirzieniem, pastāvīgo komisiju ieteikumiem un debatēs izskanējušos priekšlikumus, deputāti pamatā akceptēja šī gada rajona budžeta koncepciju.

1993. gada budžeta koncepciju Galīgajā variantā rajona budžetu apstiprinās sesijas otrajā daļā, kad tiks zināms republikas budžets.

Sesijā ievēlēja rajona vēlēšanu komisiju 5. Saeimas vēlēšanām. Sesijas otrā daļa notiks, kad LR Augstākā Padome būs pieņēmusi republikas budžetu 1993. gadam.

Pēc deputāta J. Liepas ierosinājuma sesijā pieņemts lēmums pie-

«TURĪBA» rēķinās ar konjunktūru

Preiļos pašlaik jau pāri pussimtam veikalam, no kuriem lielākā daļa ir privāti. Šajā pulkā ir arī «Turība», ko pārstāv labi zināmā paju sabiedrība Riebiņu pagastā. Šis tirdzniecības uzņēmums bija pirmais, kas meta izaicinājumu patērētāju biedrības monopoltiesībām un sāka apgādāt mūs ar precēm. Nu konkurence arī tam kļuvusi spiedīga. Kā šajos apstākļos strādā turībnieki, stāsta saimniecības ekonomists Alberts EGLĪTIS.

— Pircējiem ir ļoti redzīgas acis — pamana visu. Gan to, ka maize jau otru reizi šogad kļuvusi mazliet lētāka, gan to, ka sviests atkal pārdzīnājies. Kā tas nāk?

A. Eglītis:
— Kopš 15. marta klona maize mūsu veikalā maksā 30 rubļus, bet iecienītais saldskābās klaipiņš — 36 rubļus. Tas nenozīmē, ka nu pēkšņi būtu lētākas kļuvušas izejvielas vai arī samazinājušās izmaksas par elektroenerģijas vai citu resursu izmantošanu. Nē, iemesli ir citi — to, ko mēs zaudētu, akli pieturoties pie iepriekšējām cenām un uzkrājot nerealizēto produkciju, atgūstam ar cenas pazemināšanu, bet palielinot ražošanu. Un reizē izdarām pakalpojumu pircējiem.

Sviests patiešām jau maksā 210 rubļus par kilogramu, iepriekš cena bija 195 rubļi. Tas tālab, ka bija uzkrājušās nerealizētās tonnas, pie mums ar lētāku sviestu tirgojās konkurenti no Baltkrievijas un Lietuvas. Tagad šie uzkrājumi ir likvidēti, jo pie mums lētāk iepirkās laudis arī no kaimiņu rajoniem. Pieprasījums strauji pieauga, un nācās cenu palielināt. Ja atkal radīsies rezerves, cena no jauna būs jāpazemina, neskatoties uz to, ka pašizmaksa ir lielāka. Tāda ir tirgus konjunktūra. Ja tā normalizēsies, apstāsies arī cenu svārstības.

— Jums, ražotājiem un pārdevējiem, tie pieci vai desmit rubļi sevišķi robu ekonomikā tomēr nerada, bet pircējam ar plānu maku, pensionāram, kuram ienākumi ir stingrā uzskaitē, tas jau ir no svāra. Vai «Turība» kaut ko nevar izdomāt īpaši, kā vairāk piesaistīt pircējus?

A. Eglītis:
— Par to esam domājuši. Cenu politika un konjunktūra ir visai kaprīzas un grūti notveramas lietas, bet tajā pašā laikā, izmantojot savas potences ražošanā un sakarus ārpus rajona, mēs varam veikalā realizēt arī daudz ko tādu, kā citiem, nav. Piemēram, uzskatām ka pie mums ir visai plašs gaļas izstrādājumu sortiments, nerēķinot desas, — malta un gulaša gaļa, žāvēts un sāļts speķis, subprodukti, zupas un buljona gaļa un tamlīdzīgi. Pedējam nav sevišķi dārga, bet buljons iznāk labu labais. Domājam, ka vēl par dažiem rubļiem

varēsīm arī palētināt, ja būs pēc to vajadzība. Mums ir izdevīgāk gaļu realizēt tepat uz vietas rajonā un saviem cilvēkiem, nekā vest prom uz kombinātiem. Starp citu, gaļas kombināti saimniecībai parādā par piegādātajiem lopiem deviņus miljonus rubļu. Bieži zvanām un atgādinām, bet kombinātu vadība tikpat regulāri sūdzas par maksātnespēju. Lopu mums pietiks, kautuves jauda palielināta. Var gaļu iepirkt arī uz vietas saimniecībā, ko daudzi dara.

— Jūs laikam veikala darbiniekiem esat likuši pie sirds interesēties, ko vairāk pieprasīs? Varbūt ir kāds pircēju pieprasījumu un ierosinājumu žurnāls?

A. Eglītis:
— Protams. Bet ideja par žurnālu laba — ieviesīsim. Katrs varēs izteikt savas domas un atsaukties uz izmaiņām cenās, rakstīt par to vai citu preču nepieciešamību. Piemēram, mēs daudz varētu pārdot augkopības produkciju. Tagad realizējam dažādu šķirņu zirņus, bet varētu pārdot arī graudus, piemēram, miežus putnu barībai, jo pilsētnieki jau mēdz turēt vistas. Pārdodam kartupeļus, pārtikai domāti maksā 15 rubļus kilogramā, sēklai — 18 rubļus. Pircēju ierosinājumu un priekšlikumu žurnāls mums būs sava veida socioloģisks pētījums, lai uzlabotu apkalpošanas kultūru un palielinātu preču sortimentu.

— No teiktā var secināt, ka jūs pastāvīgi rēķināties ar konjunktūru un rikožaties atbilstoši apstākļiem. To pircēji pratis novērtēt. Vēl tikai atļaujiet uzdot vienu jautājumu — veikals Preiļos celts laikā, kad visiem gribējās ko lielu un iespaidīgu, bet iznācis, ka palikušas neizmantošanas platības. Ko ar tām darīsiet?

A. Eglītis:
— Šo to vēl izmantosim paši, bet varam piedāvāt arī citiem. Ne tam privātajam, kurš grib vairot tirdzniecību ar alkoholu vai kādām sīkām precēm, bet labam daļamatā meistaram.

Mūsu telpās labi iederētos keramikas izstrādājumi, pinumi, adījumi un audumi. Tā ka laipni lūdzam daļamatā meistarus!

Sarunu pierakstīja
A. Rancāns

ZIŅAS

• Naktī no ceturtdienas uz piektdienu Preiļu tirgū uguns izpostīja veikalnu «Vanda». Policija uzskata, ka notikusi launprātīga dedzināšana. Šajā pat naktī pilsētā notikušas četras zādzības.

• Piektdien beidzot tika atjaunoti telefona sakari ar Līvāniem. Zagļu izgrieztais kabeļa gabals atņēma sazināšanās iespējas tai pilsētas daļai, kas atrodas aiz Dubnas.

• Līvānu 1. vidusskolā piektdien notika konkurss «Superpuika».

• Sestdien Līvānu kultūras namā draudzības koncertā tīkās Tautas deju ansamblis «Silava» un Rīgas

rajona Mālpils kultūras nama pašdarbnieki.

• Rajona valdes namā piektdien četru stundu garā lekciju ciklā Latvijas Universitātes lektori risināja ļoti aktuālu tēmu mūsdienu darījuma cilvēkiem, biznesmeniem un arī citiem — «Lietišķā etikete un protokols».

• Kultūras namā piektdien ieradās tie, kas vēlējas nopirkt «Somijā ražotus apģērbus» (kā bija rakstīts iepriekš afišā). Tīgotāji ar savu precī, kas izrādījās valkātas drēbes, bija ieradusies no Valmieras un telpu noiņējuši.

Zemnieki gatavojas protesta akcijai

16. martā Rīgā notika Latvijas Zemnieku federācijas valdes sēde, kurā sīki izdebatēta gatavošanās šī gada pavasara lauku darbiem. Visā republikā valsts saviem zemes arājiem palikusi parādā lielas summas par piegādāto pienu un gaļu. Graudi, kas bija domāti realizācijai, lielākajā daļā saimniecību guļ neiztīkti klētīs. Līdz ar to nav līdzekļu ne degvielu iegādei, ne ir par ko nopirkt minerālmēslus vai sēklas.

Sēdē piedalījās arī mūsu rajona pārstāvis — Rožupes pagasta zemnieks Vitālijs Bernāns. Viņš stāsta,

ka pacietības mērs nu ir pilns, un federācija kopā ar Latvijas Zemnieku savienību aicinājusi visus neapmierinātos šā gada 29. martā doties uz Rīgu un piedalīties zemnieku kopīgajā akcijā, kuras mērķis panākt, lai valsts parūpējas par parādu segšanu, samaksā to, kas kuram pienākas. Tas varētu būt arī solis uz to, lai valdība beidzot sākt pievērst uzmanību stāvoklim lauksaimniecībā.

V. Bernāns izteicās, ka uz protesta akciju gatavojas arī mūsu rajona zemnieki.

A. Mežmalis

Dāņi māca taupīt siltumenerģiju

18. martā Rīgā notika Dānijas Enerģētikas ministrijas rīkots seminārs «Centrālā apkure, enerģijas taupīšana un apkārtējās vides aizsardzība».

Dānijā pirms 20 gadiem, tāpat kā tagad Latvijā, bija enerģētiskā krīze, siltumenerģijas ražošana bija atkarīga no eksportētājām izejvielām, bet 10 gadu laikā Dānija spēja tā pārkārtot savu enerģētisko saimniecību, ka patlaban kļūstusi par vienu no visekonomiskākajām valstīm siltumenerģijas izmaksās un patērēšanā.

Rajona TDP priekšsēdētāja viet-

nieks I. Meluškāns, kas piedalījās seminārā, pastāstīja, ka apskatītas šādas tēmas: «Centrālā apkure un kombinētās siltuma un elektroenerģijas ražošana», «Centrālās apkures mērierīces», «Ūdens atūrišana centrālās apkures sistēmās», «Izolētās cauruļvadu sistēmas». Par pamatu seminārā ņemta vienas dienas pasākumu pavadzīmju pieredze.

Siltumenerģijas ražotāji un citi interesenti ar semināra materiāliem var iepazīties pie rajona TDP priekšsēdētāja vietnieka. Tālrunis uzziņām: 22233.

P. Pizelis

«Druva-I» lietu izskatīs rajona tiesa

Rajona prokurors Andris Paura informēja «Novadnieku», ka paju sabiedrības «Druva-I» mantas nošķiršanas likumību izskatīs rajona tiesa.

Šajā sakarībā viņš paskaidroja: «Rajona prokurors cēla prasību par vienošanos, kas noslēgta 1992. gada 16. jūlijā Preiļu valsts notariāta kantori par paju sabiedrības «Druva-I» mantas atsavināšanu par vairāk nekā 4 miljoniem rubļu atzišanu par spēkā neesošu. Vienošanas notika starp paju sabiedrību «Druva-I» pārstāvi un paju biedru grupu 444 personu sastāvā, kuru intereses it kā pārstāvēja B. Laizāns.

Vienošanas noslēgta, rupji pār-

kāpjot likuma prasības, jo nav pievienoti visi nepieciešamie dokumenti. Arī 444 pilsoņu pilnvaras uz B. Laizāna vārda rada šaubas, jo vienādu uzvārdu paju īpašnieku paraksti vizuāli izskatās izpildīti vienādā rokkrastā, pie tam šo personu paraksti nav apstiprināti. Līdz ar to visas 444 personas saņem prasības pieteikuma norakstu un pavēsti ierasties rajona tiesā šī gada 30. martā.

Ja kāds nevēlas vai nevar ierasties, viņam ir tiesības pilnvarot citu pilsoni uz tiesas sēdi vai arī uzrakstīt tiesai iesniegumu ar lūgumu izskatīt šo jautājumu bez viņa līdzdalības.»

A. Iljina

Preiļu rajona vēlēšanu komisija 5. Saeimas vēlēšanām

Valentīna BRICE — Preiļu rajona Tautas deputātu padomes sekretāre,
Juris ČAKULS — Aglonas vidusskolas direktora vietnieks,
Leons CIŠS — pensionārs,
Aida KRISTAPŠONE — Valsts dienesta pārvaldes galvenā speciāliste,
Marija MENCE — Preiļu rajona higiēnas un epidemioloģijas centra kadru daļas inspektore,
Anita RANDARE — Riebiņu vidusskolas skolotāja,
Viktors VAGALIS — Latvijas izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs.

Komisijas locekļi ievēlēti
Preiļu rajona TDP 16. sesijā

□ ASV fermeri Dons Renkviks un Leonards Knobloks par Latviju un tās cilvēkiem

2. lappuse

□ Kā sadalīt rajona budžetu? V. Stūra (vides aizsardzības komisija) viedoklis

2. lappuse

□ Paju biedru pilnvaroto sapulce Preiļu patērētāju biedrībā

3. lappuse

□ Ieskats izstādē «Godiņa senā un tagadējā»

3. lappuse

Guntis Ulmanis par Preiļiem

Mūsu valsts pedējam prezidentam Kārlim Ulmanim brāļa mazdēls Guntis Ulmanis ir ne tikai prezidenta fonda priekšsēdētājs, bet arī ievērojams darbinieks ar Latvijas laukiem saistīto problēmu risināšanā. Ar viņa ieinteresētu līdzdalību un atbalstu uzņemta filma par K. Ulmani, kuras daudzie dokumentālie kadri rāda Latgales apciemojumus, izdota grāmata, kuru ar fonda speciālu atzīmi var iegādāties iedzīvotāji un veicināt labdarības attīstību. G. Ulmanis tāpat bieži apmeklējis mūsu novadu, kur, kā izteicās, viņam esot labi draugi Līvānos un Preiļos.

Nesenajā tikšanās reizē ar priekšmēģinātāju Guntis Ulmanis sacīja, ka prezidents īpašu uzmanību vēltiņš Latgalei un tās attīstībai, ar sevišķu prieku piedalījies svarīgākajos notikumos tajā, par ko saglabājušies ne tikai dokumentālie videokadri, bet arī daudz fotoattēlu. Starp citu, tie redzami kāda nama skatlogos Vecrīgā.

— Preiļos esmu bijis jau vairākas reizes, — teica G. Ulmanis, — interesējies, kā dzīvo šejienieši. Šoreiz speciāli izlasīju rajona laikraksta «Novadnieks» komplektu. Mani pārsteidza, ka cienijamais valsts ministrs Jānis Dinēviča kungs nezina pat tādu «sīkumu», par ko uztraukusies visa republika, ka Līvānos ir 80 procenti bezdarbnieku...

— Allaž aizeju uz parku, — turpināja G. Ulmanis, — lai paklaipotu veco koku pavēni, kur tik labi var atpūties. Un allaž apskatu pili. Ziniet, tā man asociējas ar visu Latviju: laiks iet, bet stīvējas pretī visām likstām, kas apkārt. Stāv kā stāvējusi. Un kā visa mūsu zemīte, gaida sakopšanu.

Vēl viņš stāstīja par zemnieku sīkstumu, par mūsu kopīgajiem mērķiem, citām lietām.

A. Rancāns
J. Silicka foto

Dons Renkvists, Leonards Knobloks: «Latvijā ir draudzīgi cilvēki, garšīga maize un daudz problēmu...»

«Novadnieks» jau informēja, ka republikas lauksaimniecības konsultāciju centrs, sadarbojoties ar amerikāņu fermeriem programmas «Voca» ietvaros, izglītoja Latvijas zemniekus kooperācijā. Arī mūsu rajonā viesojās divi uzņēmīgi kungi no ASV — Dons Renkvists un Leonards Knobloks.

Viņi tikās ar zemniekiem, skaidroja, kādus kooperatīvus un pēc kādiem principiem veido amerikāņu fermeri un kā šie kooperatīvi veicina saimniekošanu. Dons un Leonards vēlējās apskatīt arī kādu no mūsu kolektīvajām saimniecībām, un viņiem tāda iespēja bija — viesus no ASV uzņēma paju sabiedrība «Pelēči», pie tam brīdī, kad sabiedrība sadalās divās nelielās, un ap šo procesu valda lielas kaislības. Kā vēlāk izteicās amerikāņu fermeri, viņi padomjvalsts kolhozā cerējuši saskaņot vēl lielāku haosu.

Abi amerikāņi tikās arī ar Preiļu draudzes dekānu, bet pēc tam devās uz Saunas pagastu, lai pavērotu, kā sokas Latvijas zemniekiem. Uz Annas un Jāņa Griboniku lauku mājām Donu Renkvistu un Leonardu Knobloku pavadīja rajona lauksaimniecības konsultācijas biroja vadītājs Māris Liniņš.

Mikroautobuss «Latvija» viegli slidinājās pa ledus spoguļi. Tā varētu saukt ceļu, kas ved uz Griboniku mājām. Divas meitenes — Rīgas studentes — iulkoja un jautri stāstīja par Latviju. Bet Leonards Knobloks visu ceļu nešķirās no likko saņemtā suvenīra — padomju lauku milčiņa cepures. Viņaprāt, šis suvenīrs īpaši patīkšot brāļim... Lūk, klāt arī Griboniku viensēta. Vēl vectēva laika celta koka māja, akmens kūts un līdzās arī jaunbūve — jauno zemnieku sameistarots liels šķūnis lopbarībai. Pats Jānis kautrīgi rādīja savu saimniecību, sacīdams, ka nekās īpašs te vēl neesot.

Šo viensētu vectēvs sauca par Ozolu mājām, jo apkaimē bijis daudz šo dižkoku. Padomju laikus izturējuši tikai spītīgākie vīri. Arī Jānis neatstāja tēva mājas un ta-

gad, saņēmis mantojumā tēva un vectēva zemi, vēl kādu desmitu hektāru rentējot, mēģina saimniekot patstāvīgi.

Amerikāņi vēroja un vērtēja tīrumus: te laikam esot auglīga zeme, tīrumi līdzīgi, nomeliorēti. Arī tehnikas pietiek. Jānis paspēja to nopirkt, kad vēl varēja dabūt par pieņemamu cenu. Izremontēja arī to riteņtraktoru, kuru kolhozs jau lūzpos meta. Tāpēc, sākot saimniekot, būs mazāk rūpju nekā citiem Latgales zemniekiem.

Bet mājasmāte Anna, tālus viesus gaidīdama, klāja pusdienu galdā. Kā vēlāk sacīja, nezinajši, kas ciemiņiem garšos, tāpēc likusi galdā gan marinējumus, gan pīrākus. Un saņēma par to komplimentus. Dons sacīja, ka nekad mūža un nekur viņš neesot baudījis tik garšīgu maizi...

■ Pirms došanās uz Griboniku mājām. Dons Renkvists, tulkotāja Krista, Māris Liniņš un Leonards Knobloks.

Saruna vijās. Dons un Leonards gribēja zināt, kā sokas Jānim, kādas problēmas, ko viņš audzē savā saimniecībā, cik lieli bērni. Mēs savukārt jautājām par Ameriku. Leonards sacīja, ka esot vidēji situēts fermeris. Kopā ar brāli apsaimnieko 400 hektārus. Daļa fermas pārņemta no tēva, daļu zemes nopircis no kaimīņa, kas bankrotējis. Audzē kviešus, pupas, soju, tur 80 govus.

Uz jautājumu, vai viņš sevi uzskata par bagātu, atbildēja diplomātiski: nevienā valstī lauksaimnieki nav tie bagātākie cilvēki. Viņa māsa, kas strādājot par juristi, saņemot reizes trīs lielāku atalgojumu. Taču... arī Leonards Knobloks jūtas pietiekoši materiāli nodrošināts un ir viens no tiem ASV fermeriem, kuri labprātīgi dodas izglītot latviešu zemniekus.

Par Donu Renkvistu. Viņš strādā kooperatīvā, kas ražo sviestu, turklāt ļoti labu un visdārgāko Ame-

rikā. Sākumā viņa kooperatīvā strādājuši kādi 50 cilvēki, bet pašlaik esot 5 tūkstoši.

Dons tautāja Jāni par izdzīvošanas un saimniekošanas lietām, pa vidu stāstot par Ameriku, Mineapolisu — pilsētu, kurā viņš dzīvo. Par Latviju sācis interesēties, kad tā sākusi albrīvošanās cīņu. Kad Rīgā šāvūši, ASV televīzija to radījusi katru vakaru.

Ja Leonards Knobloks pēc sūtības fermeris, mazāk politiķis, un vairāk ar savām ekonomiskajām problēmām aizņemts jauns, enerģisks cilvēks, tad Dona kungam interesē arī savas valsts politika. Kuveitas krīzes laikā viņš bijis starp tiem cilvēkiem, kas tikušies ar prezidentu Bušu...

Pāris stundās, ko visies pavadīja Griboniku mājās, paspējām parunāt arī par svētkiem, medībām (Jānis ir kaislīgs mednieks). Tomēr galvenā saruna bija par zemi, nodokļiem, banku aizdevumiem.

Protams, nevarēju nejaulat (amerikāņi sacīja, ka šādus jautājumus Latvijā saņēmuši vairākkārt), ko viņi darītu, ja nonātu mūsu pašreizējos apstākļos? Leonards Knobloks atbildēja tā: «Es riskētu un audzētu maizi...»

Viesi pateicās saimniecei un saimniekam par cienastu, sacīja, ka labprāt uzņemtu pie sevis viņu bērnus. Viņi nofilmēja dzīvojamo māju, saimniecības ēkas, izlauzāja arī pagasta valdes priekšsēdētāju E.Kokori.

Ievēroju, ka ciemiņi no ASV pa autobusa logu uzmanīgi vēroja mazās Latgales viensētas. Mums nav jākaujas par savu nabadzību: ne mūsu vaina, ka dzīve, laiks, vara un lielvalstis tik varmācīgi izrīkojušas ar nelielu tautu. Latviešiem būs jākaujas pēc gadu desmita, ja pa šo laiku nespēsīm vai neprātīsim sakopt savu zemi...

Aina Iljina
Jāņa Silicka foto

PAR RAJONA BUDŽETA DALĪŠANU jeb Kur izeja no «apburtā loka»

Rajona deputātu sesija 17. martā apsprieda šī gada budžeta koncepciju, bet būtībā tā bija vairāk vai mazāk taisnīga naudas dalīšana. Sadalei (to pazinām kā sociālistisko, tāpat taisnīgu) jāatrisina divi svarīgi uzdevumi.

PIRMAIS: kā noturēt vairāk vai mazāk vajadzīgus dienestus uz izdzīvošanas līmeņa. OTRAIS: kādas dzīves sfēras (objektus) izvirzīt par prioritāriem, tāpat atdot naudas zināmu daļu izaugsmei. Sadali apstiprina deputātu korpusa īpašās sanāksmēs, ko sauc par sesijām. Rajona «galvenais sadalītājs» piedāvā projektu un visi par to balso, katrs vadoties pēc saviem izvēles principiem.

PERSONĪGAS INTERESĒS. Šis princips ir ļoti izplatīts, jo tas ir pats vienkāršākais. Mēs visi slimojam, mūsu bērni mācās skolās, iet bērnudārzos, tāpēc vajag balstīt slimnīcu, jo tā rūpējas par mana ķermeņa veselību un labklājību. Jāuztur manu bērnu izglītība. Tas ir ļoti normāli, parasti tā arī notiek, it sevišķi, ja mani radnieki (draugi, skolas biedri utt.) ir alliecīgās iestādes vadītāji vai darbinieki.

PIEPRASĪJUMS. Iestādes, nodaļas vadītājs iesniedz projektu naudas dalītājiem, kurā ir pamatots, ka, pateicoties tikai šai iestādei, rajons vēl eksistē, ka tā ir vienīgā, kura neko nepelna, un ja deputāti neatbalstīs, tad... paši būs vainīgi.

APRĒĶINS. Ļoti reti sastopams sadales princips. Šajā gadījumā nepieciešamas daudzpusīgas zināšanas dažādās dzīves sfērās. Parasti uzticas sadalītājam aprēķiniem.

POLITIKA. Sadales princips, kurš līdzīgs personīgām interesēm, bet to vietā liekot politiskās intereses. Īpatnība ir tā, ka, tuvojoties Saeimas vēlēšanām, biežāk izskan tādi saukļi kā: «Saudzēsim dabu!» u. tml., tad arī dabas aizsardzībai kāds labums atlec. Pēc vēlēšanām šos saukļus parasti ātri aizmirst.

BIZNESS. Šeit savienojas aprēķins, personiskās intereses un politika. Sadalītājs cenšas savai nozarei, rūpnicai, pagastam vai pilsētai atvēlēt lielāko daļu. Aizstāvēt novada intereses, tādējādi nopelnot arī politisko kapitālu.

Kā redzam, dalītājus un balsotājus ietek-

mē daudzi sadales faktori, tāpēc šis uzdevums ir ļoti grūts un process ilgstošs, tas beidzas vēlu. Vadoties pēc nepārvaramas vēlēšanās palīdzēt gan vieniem, gan otriem, gribas izvīrēt dažas idejas, kā naudas dalīšanu veikt loģiski, tā lai nauda būtu ieguldīta pareizi, lai tā nebūtu izniekota.

Tātad par lietām, kuras finansē rajons jeb kurām vajadzētu rajona finansēšanu.

Pirmā un vispārīnāmā atziņa ir tā, ka naudu vajag visiem un jo vairāk, jo labāk. Tomēr mēģināsim apiet dažus «zemūdens akmeņus» un izskaidrot, kur slēpjas mūsu uzplaukums un izaugsme.

K.Ulmanis savulaik ir teicis, ka Latvijas nākotne ir buļļos. Tādējādi liekot mirdzēt lauksaimnieku acīm un priekšā nodrebēt viņu sirdīm. Arī pašlaik pēc 60 gadiem šis sauklis turpina dzīvot un sauc visus lauksaimniekus uz varoņdarbiem. Redzot, ka šo lozungu nevar visur un uzreiz realizēt, lauksaimnieki vairo valdību, krievus, pasaules ekonomistus, trešo spēku, ārvalstu spieģus un dotāciju trūkumu. Lauksaimnieki ir pateikuši pareizus vārdus par zemniecības saglabāšanu un zemnieka dzīvesveida atjaunošanu, tomēr nav atraduši iespēju, kā to realizēt dzīvē. Kā savienot tautas dzīves ideālu ar auksto ekonomiskās izdzīvošanas aprēķinu. Tāpēc arī rajonam ir nepieciešams atrisināt šo problēmu — zemnieka mentalitāte un saimnieciskā izdzīvošana.

Ņemot mazliet plašāk, — jebkura maza uzņēmuma (arī rūpnieciska) veidošanās un ekonomiskais uzplaukums. Tas nozīmē, ka esam atraduši rajona naudas (finansu) pielikšanas punktu — nepieciešams šīs idejas ekonomiskais modelis. Ja par valsts līdzekļiem tiks izstrādāta šāda programma, tad arī ekonomiskā dzīvē būs uzplaukums, un tad pietiks naudas gan slimnīcām, gan skolām. Bet mūsu personiskais ķermenis prasa, lai dalītājs naudu iedalītu slimnīcai, skolai.

Ši pieeja neveicina ekonomisko uzplaukumu, bet rada vajadzību pēc vēl lielākām finansālām injekcijām. Tāpēc, lai atrastu izeju no šī loka, nepieciešams šīs spēka pielikšanas punkts, t. i., zemnieku saimniecība (mazais uzņēmums) un tās ekonomiskā izdzīvošana. Kad esam spēruši šo pirmo soli, tad domāsim par nākošo — kā ekonomiski

izdzīvot. Kā mūsu pieredze rāda, buļļi (un cita lauksaimniecības produkcija) zemniekam nenodrošina vajadzīgo uzplaukumu. Līdzīgi lielrūpniecība Līvānos ekonomiski neizdzīvo, un cilvēki paliek bez darba.

Attīstības ekonomiskais pamats varētu būt strauji uzplaukstošais lauku (fermeru) tūrisms, kuram ir milzīga perspektīva Latgales novadā, jo šeit ir vides resursi un nav tālu no Eiropas valstīm, kur šie vides estētiskie resursi ir zuduši vai ievērojami samazinājušies. Lai šie resursi neietu bojā, vajag tos saglabāt, saudzēt un lietderīgi izmantot, t. i., eksportēt. Tādējādi esam atraduši otru spēka pielikšanas punktu — vides tīrības saglabāšana un vides estētisko resursu izmantošana.

Tātad, ieguldot valsts naudu vides un kultūras objektu saglabāšanā, mēs pānāksim to, ka samazināties līdzekļi medicīnai, jo tauta dzīvos veselīgā vidē un pastiprināti tiks veicināta ekonomiskā attīstība. Cilvēks, kas šeit atbraucis atpūsties, grib iepazīt šīs zemes vēsturi, iepazīt mūsu ēkas, klosterus, pilis. Šie atpūtnieki ir ļoti interesanta lauta, jo tā grib dzīvot guļbajku ēkās, dzīvot tuvu dabai, ēst ekoloģiski tīrus lauksaimniecības produktus. Un ir dīvaini, ka viņus maz interesē moderni kempingi, asfaltētas šosejas, veikali un labs transports.

Viņiem lielāku prieku sagādā rati, bričkas, kamanas un zirgi. Viņus interesē kalēju, podnieku un kokapstrādes meistaru darbi. Tādējādi varam atrast trešo spēka (naudas) pielikšanas punktu — amatniecības, kultūrvides pieminekļu atjaunošana un remonts, muzeju, izstāžu veidošana un pabalstīšana.

Mums vajag slimnīcas un skolas, kuras atrodas sakārtotā vidē, bet, lai pietiktu naudas gan vieniem, gan otriem, vajag sākt veidot normālu saimniecību. Ja mēs pazaudēsim Latgales tīros ūdeņus un saulrietus, ja pazaudēsim muizās, tad pazaudēsim gan skolas, gan slimnīcas. Mēs pazaudēsim latgāju tautu. Man negribas, lai šī nauda tiktu sadrumstalota un izlietota bezjēdzīgi. Tādi piemēri bija ar iepriekšējiem budžetiem.

Preiļu attīrīšanas iekārtam vajadzēja 8 miljonus rubļu, bet, pateicoties deputātu vētrīnai darbibai, šie līdzekļi tika sadalīti starp Preiļiem un Līvāniem. Rezultātā —

šogad jau vajag 23 miljonus LVR, tikai lai daļēji pabeigtu attīrīšanas iekārtas Preiļos. Šogad nevajadzētu pielaiest līdzīgas kļūdas. Latgalē notiek intensīvi meklējumi, lai iekustinātu tūrisma attīstību, lai izmantotu dabas estētiskos resursus. Tajā pat laikā gandrīz visas attīrīšanas iekārtas strādā ar pēdējiem spēkiem, iekārtas ir nolietotas, agregātu iepirkuma cenas ir lielas, notekūdeņu kontrole netiek veikta, un pašvaldībām naudas pietrūkst.

Tātad nepieciešama zināma darbība, lai aizsargātu vairsūdeņus no mūsu netīrumiem, lai mūsu upes un ezeri paliktu tīri. Neievērojot elementārās tīrības normas, vajadzēs milzīgus līdzekļus veselības aizsardzībai un arī tūristi uz šejieni nebrauks, ekoloģiski tīras lauksaimniecības produkcijas audzēšana būs neiespējama. Minētās īpatnības izsaka viens no fundamentālajiem ekoloģijas likumiem — viss ir saistīts ar visu.

Pašreiz dabas nodokļu sistēma eksistē paradoksāla situācija. Latvijas valsts ir parakslījusi vairākas starptautiskas konvencijas, kurās galvenais princips ir — piesārņotājs maksā. Tajā pat laikā attīrīšanas iekārtas tiek uzturētas par pašvaldību budžeta līdzekļiem, no iedzīvotāju īres naudas, no maksas par ūdeni. Arī nodokli par vides piesārņošanu, likvidējoties paju sabiedrībām, maksās pašvaldības vai pašvaldību uzņēmumi, kuri līdzekļus saņems no valsts un iedzīvotājiem, bet pēdējo ienākumi ir zemi. Tātad netiek realizēts princips — piesārņotājs maksā, jo tam nabaga piesārņotājam nav naudas, viņš ir bez iztikas līdzekļiem, bet viņš grib tīru ūdeni, skaistu dabu un pilnu vēderu.

Vienīgā iespēja iziet no šī «apburtā loka» ir veidot rajona attīrīšanas iekārtu remonta un notekūdeņu kontroles dienestu. Domāju, ka ilgi šāds dienests nepastāvēs, bet gadu vai divus būs nepieciešams, lai stāvoklis ar ūdeņu tīrību nepasliktinātos. Šāda izdevumu aile ir jāparedz gada budžetā. Vides kvalitātes pazemināšanās var izraisīt genētiskas izmaiņas, un tad medicīna nepalīdzēs un ar ekonomisko augšupeju būs problēmātiski.

Valērijs Stūris
Vides aizsardzības komiteja

ANKETA

Lūdzam aizpildīt šo anketu visām ģimenēm — Dižģimenēm (6 un vairāk bērni), Kuplām (5 bērni), Ģimenēm (3-4 bērni), Mazģimenēm (1-2 bērni). Uz aploknes aiz uzvārda atzīmējiet bērnu skaitu iekavās ar ciparu.

Mātes, tēva vārds, uzvārds, dzimšanas diena, gads

Katra bērna vārds, dzimšanas diena, gads

Adrese (precīza dzīvesvietas adrese, arī tālrunis darbā vai mājās)

1. Vai Jūsu ģimene ir sniegusi statistikas ziņas par patieso iztikas minimumu uz katru bērnu un kam?

2. Vai ir saņemta humanā palīdzība ģimenei 1992. gadā? Kāda, no kā un cik?

3. Cik liels saņemts naudas pabalsts no Eiropas Kopienas?

4. Kāda palīdzība no vietējās pašpārvaldes?

5. Kāda no sabiedriskām organizācijām?

6. Nesaprotam no kā

7. Cik bērnu saņem brīvpusdienas?

8. Vai ir slīmi bērni ģimenē? Ar ko, cik ilgi slimo?

9. Vai ir problēma ar zālēm, un kādi medikamentī nepieciešami?

10. Ja bērns ir miris, kad un ar ko?

11. Vai Jūsu bērniem ir nepieciešama atveseļošanās iestāde ar atvieglotiem noteikumiem?

Kāda?

12. Vai ir sniegta materiālā palīdzība: kultūras un sporta jomā (kursi, studijas, kolektīvi izbraukumi u.c.)?

Vēstules sūtīt uz Rīgu, LV 1011, Tērbatas ielā 50 - 4.

Tautas Demogrāfijas kabinetam.

Televīzijas programma

Otrdiena, 23. marts

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Inese Galante - operu lomās. 18.50 Vizīte. 19.20 Uzmanību - AIDS! 19.25 M.Salna. Tēva dēls. TV iestudējums. 1. daļa. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Aci pret aci. 22.10 Dubultnieks. Mākslas filma. 23.30 Nakts ziņas.

OSTANKINAS TV

14.00 Ziņas. 14.20 Lietišķais vēstnesis. 14.35 Konversija un tirgus. 15.50 Bloknots. 15.10 Keša un gangsteri. Isfilma. 15.35 Oļesja un kompānija. 16.05 Mūsu mūzikas klubs. 16.45 Kā gūt panākumus. 17.00 Ziņas. 17.25 Debespuses. 17.50 Kāds būs laiks? 18.00 Vienkārši - Marija. Mākslas filma. 18.45 Privātpašnieka ābece. 18.55 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Ostankinas hītparāde. 21.40 A.Nikišina autorprogramma. 22.35 Faberže pa-

saule. 23.00 Ziņas. 23.20 Vakars sveču gaismā. 24.00 Kikbokss. 0.50 Preses ekspresis.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.05 Angļu valoda. 20. nod. 18.30 Viks. Sarežģītais zvirbulēns. 19.00 Latvijas bizness. 19.30 Gods kalpot Latvijai. 20.00 Latvija leģendās. 20.30 Latgales ziņas. 21.00 Zaļais ceļš. 21.30 Informācija par Latvijas Baptistu draudzes savienības kongresu. 21.45 Ziņas. 22.00 Ēterā - Ogres TV. 22.30 Latgales ziņas.

KRIEVIJAS TV

17.00 Pasaka vecākiem. Sākums. 17.30 Aleja. 17.45 Parlamentā... 18.45 Svētī katru dienu. 19.00 Vēstis. 19.25 Santabarbara. 145. sērija. 20.15 S.Ovčarova kinomūzika. 20.45 Fragmenti no S.Baneviča baleta. 21.00 Kabarē Niecipi. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis.

Trešdiena, 24. marts

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Koncerts. 18.40 Brīvais mikrofons. 19.30 Jauno mūziķu izpildītāju konkurss Alternatīva. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Spēle piedāvā... 22.40 Horoskopi, horoskopi... 23.20 Koncerts.

OSTANKINAS TV

5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Tagad. 9.05 Vienkārši - Marija. Mākslas filma. 9.55 Mult. filma. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Dundurs. Mākslas filma. 2. sērija. 12.25 Fotogrāfijas pie sienas. Mākslas filma. 1. sērija. 13.50 Mult. filma. 14.00 Ziņas. 14.20 Telemiks. 15.05 Bloknots. 15.10 Keša un Fredijs. Keša un teroristi. Isfilmas. 15.50 Vienotā pasaule. 16.20 Klubs 700. 16.50 Tehnodroms. 17.00 Ziņas. 17.25 Akreditācijas raksts. 17.55 Kāds būs laiks? 18.00 Vienkārši - Marija. Mākslas filma. 18.50 Miniatura. 19.00 TV izmeklēšana. 19.40

Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Reportāža par neko. 20.55 Ziedošo kartupeļu svētki. Japānas mākslas filma. 22.15 Viesos pie Muslima Magomajeva. 23.20 Klubs L. 0.05 Videodroms. 0.35 Preses ekspresis.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.05 Vācu valoda. 24. nod. 18.25 Brīnumzeme. 19.00 Hokejs. Latvija - Baltkrievija. 21.15 Diskusiju klubs. 21.45 Ziņas. 22.00 Latgales ziņas. 22.30 Deutsche Welle.

KRIEVIJAS TV

17.00 Kristīgā programma. 17.30 Tā, lūk, dzīvojam! 18.00 Bēmi un vara. 19.00 Vēstis. 19.25 Ekspocentrs piedāvā... 19.30 Svētī katru dienu. 19.40 Santabarbara. 146. sērija. 20.30 Regtaims. 21.00 Bizness un politika. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Mult. filma pieaugušajiem. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.10 Eksotika.

Ceturtdiena, 25. marts

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Golgāta. Dok. filma. 18.45 Koncerts. 18.55 Mult. filma. 19.05 Dž.D.Selindžers. Kēpaušis. 19.30 Programma Neatkarība. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Jehundi Menuhins - Rīgā. 2. daļa. 22.10 Kapitāla pilsēta 5. sērija. Pensiju fonds. 23.15 Gribu dziesmās sāpes remdēt...

OSTANKINAS TV

5.30 Rīts. 7.45 Firma garantē. 8.00 Ziņas. 8.20 Vienkārši - Marija. Mākslas filma. 9.05 Lupatu lelles Jašas noslēpums. Isfilma. 9.30 Mult. filma. 9.40 Neatstāj! Mākslas filma. 10.50 Preses ekspresis. 11.00 Ziņas. 11.20 Dundurs. Mākslas filma. 3. sērija. 12.25 Fotogrāfijas pie sienas. Mākslas filma. 2. sērija. 13.55 Mult. filma. 14.00 Ziņas. 14.20 Uzņēmējs. 14.25 - Telemiks. 15.10 Bloknots. 15.15 Keša un burvis. Isfilma. 15.45 Mult. filmas. 16.15 Dzēms. 16.45 ...Līdz sešpadsmit un vecākiem. 17.50 Kāds būs laiks? 17.55 Vienkār-

ši - Marija. Mākslas filma. 18.45 Kinopanorāma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.40 Loto spēle Miljons. 21.10 Lido dzērves. Mākslas filma. 23.00 Ziņas. 23.20 Muzikāla pārraide. 0.15 Futbols. Ceļā uz Vemblija stadionu. 1.15 Preses ekspresis.

LATVIJAS TV II

17.30 BBC World Service. 18.00 Angļu valoda. 20. nod. 18.25 Videoputeklis. 18.50 Ikdiena. 19.35 Programma nedzirdīgajiem. 20.00 Spektis. 20.30 Latgales ziņas. 21.00 Vēlēšanu likums. Jautājumi un atbildes. 21.45 Ziņas. 22.00 Vizīte. 22.30 Latgales ziņas.

KRIEVIJAS TV

17.00 Trests M. 17.15 Jāatceras! 17.45 Parlamenta vēstnesis. 18.00 Zemfiras tabors. 19.00 Vēstis. 19.25 Svētī katru dienu. 19.35 Santabarbara. 147. sērija. 20.25 Hrono. 21.00 Klusais nams. 22.00 Vēstis. 22.25 Sporta karuselis. 22.30 Kriminālpazīņojumu ekrāns. 22.40 Krievijas Federācijas AP sesijā. 23.10 Klusais nams.

Valsts Preiļu siera rūpnīcas privatizācijas komisija

Komisijas priekšsēdētājs:

J.Vucēns — Preiļu rajona lauksaimniecības pārvaldes priekšnieks.

Komisijas locekļi:

V.Solovjovs — Valsts Preiļu siera rūpnīcas direktors.

V.Zihare — Valsts Preiļu siera rūpnīcas galvenā ekonomiste.

A.Pozdņakovs — Valsts Preiļu siera rūpnīcas atslēdznieks.

B.Kursīte — Valsts Preiļu siera rūpnīcas galvenā grāmatvede.

A.Vaivods — Jēkabpils rajona TDP valdes priekšsēdētāja vietnieks.

H.Vibornais — Riebiņu pagasta zemnieku pārstāvis.

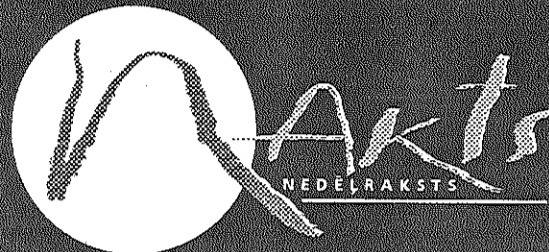
L.Cīstjakova — Preiļu pagasta zemnieku pārstāve.

P.Kočkers — paju sabiedrības «Ausma» valdes priekšsēdētājs.

S.Šulte — paju sabiedrības «Rožupe» galvenā ekonomiste.

E.Jaudzems — Daugavpils rajona paju sabiedrības «Dzirkstele» pārstāvis.

No aprīļa Jūsu pastkastītēs bus atrodamā

MĪLESTĪBA, MĀKSĻA, MODE, pat POLITIKA — cilvēka pašaplicināšanās un attiecības ar citiem TV un satelītu TV programmas ar plašām anotācijām

Abonements 1993. gadam maksā 495 LVR.
Abonēšanas indekss: 68109.

PAJU SABIEDRĪBAS

«ROŽUPE» VALDE

paziņo dalībniekiem, ka saņemti pieteikumi par Mežancānu un Cakulu cūku fermu ēku privatizāciju.

Pārējos pretendentes

lūdz pieteikties līdz

10. aprīlim.

Tālrunis

uzziņām 58600.

LĪVĀNU MCVU piedāvā dažādus pakalpojumus iedzīvotājiem un organizācijām.
Uzziņas pa tālruni 44380, 44551.

Sapņem, labā Zemes māte,
Vienu sirmu māmuli, Apsedz viņu silti, silti Savām smilšu villainēm.
Izsakām dziļu līdzjūtību Olgai Klībai, no MĀMULAS uz mūžu atvadoties.
Priekšu pamatskolas darbinieki

Выражаем глубокое соболезнование Валентине Лещик по поводу смерти ОТЦА.
Коллектив туберкулезной больницы

Vēl jau spēka gadi kalnā sauca,
Saulē norietēja dienas vidū.
Vēl jau nodomi kā bērzi plauka,
Tagad atniņas kā sniegi lido.
Esam kopā ar Viju Leišupi,
BRĀLI kapu kalniņā izvadot.
Kaimiņi

Kāds klusums kapsētā,
Trīs smilšu sauļas krīt,
Un nevar vairs neviens
Šo brīdi apturēt.
Dalām bēdu smagumu ar
Lūciju Baranovsku, no VĪRA uz
mūžu atvadoties.
Kantora darbinieki

Tēva padoms, tēva mīla
Mūžam sirdi neuzdīs.
Izsakām dziļu līdzjūtību Irēnai
Pastarei, TĒVU smiltājā izvadot.
Preiļu pasta kolektīvs

Tu aizgāji pēkšņi,
Mirkli pārvilki svitru visam —
Draudzībai, dzīvei, mīlestībai...
Dalām bēdu smagumu ar
Jekaterīnu Šavļugu, MĀSU
smiltājā izvadot.
Līvānu pilsētas valde

Cik grūti šodien ticēt,
Ka nevarēs vairs rīt
Tev labudienu sacīt
Un mājās sagaidīt.
Sāpju brīdī esam kopā ar
Lūciju Baranovsku, no VĪRA uz
mūžu atvadoties.
Paju sabiedrības
«Ezerciems» kolektīvs

Sakarā ar paju sabiedrības «GALĒNI» likvidāciju

uzaicinām paju īpašniekus līdz 1993. gada 15. aprīlim pieteikties uz objektu privatizāciju.
Pretenzijas lūdzam pieteikt līdz 15. maijam.

AGROSERVISA UZNĒMUMS Z/S

»STĀRASTĀNI«

Aizkraukles rajona agroservisa uzņēmums «STĀRASTĀNI»

realizē A-76 markas benzīnu par sekojošām cenām (atkarībā no pirkuma apjoma):

- līdz 1500 litriem 30 LVR/l,
- no 1500 līdz 3000 litriem 28 LVR/l,
- no 3000 līdz 10000 litriem 27 LVR/l,
- virs 10000 litriem 26 LVR/l.

Benzīna saņemšana Jēkabpils naftas bāzē.

Apmaksa kā skaidrā naudā, tā arī ar pārskaitījumu.

Tel. Aizkrauklē 23127.

Pārdod

krāsu televizoru «Sļavutič» (1987. g.) par 15 000 LVR. Tālr. 24166;

medību bisi. Tālr. 22339 pēc 17;

motorzāģi «Taiga-245». Tālr. 22651;

čuguna radiatorus, apkures katlu, «Nivas» priekšējo stiklu. Tel. 23323;

SAT. Tālr. 43466;

ābolinā un timotiņa sēklas. Tālr. 59353;

minitraktoru, divstāvu bērnu gultu, vienistabas dzīvokli vai IZĪRE. Tālr. 23824;

riepu (330 x 965). Tālr. 50310;

steidzami jaunu ekskavatoru JUMZ-6KL par 540 000 LVR. Tālr. 21598, 22576.

Pērk

garāžu Mehānizatoru ielas rajonā. Tālr. 23707.

Maina

SAZ kravas kasti ar pusrāmi un cilindriem pret divrindu kartupeļu račēju vai PĀRDOD. Ir varianti. Tālr. 43762 vakaros.

Dažādi

Materiāli nodrošināti pensionāri vēlētos ņemt ģimenē godīgu jaunieti bez kaitīgiem ieradumiem, vēlams no laikiem. Rakstīt: Preiļi, laikraksta «Novadnieks» redakcija, A-3.

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
REDAKCIJAS ADRESE: LV-5301, Preiļos, Aglonas ielā 1. ☎ 22059, 22305, 21759, 22154, 21996, 21985.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespiests Daugavpils tipogrāfijā Daugavpils, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. I iespiedloksne.
Metiens 5462 eksemplāri. Pas. № 421